

10 Een plaats van vrede!

Doelstelling

In deze laatste les leren de kinderen dat een plek van vrede te realiseren is. Voorwaarde voor het creëren van deze plek is dat de grondrechten van elk mens worden gerespecteerd en dat ieder mens de afspraken over goede manieren nakomt.

Verantwoording

In deze laatste bijeenkomst komt alles wat eerder is besproken samen: de stenen, de stoelen, de dans, de borden en **het pestprotocol**.

De kinderen hebben gezien dat zij zelf, op korte en op lange termijn, een actieve bijdrage kunnen leveren aan een positieve verandering van hun leefwereld. Deze verandering kan op verschillende manieren tot stand worden gebracht en zichtbaar worden gemaakt: door een open wijze van bouwen (stenen), door stoelen voor gasten neer te zetten, door feest te vieren (dans), door borden neer te zetten waar de juiste richting op wordt aangeduid, door afspraken met elkaar te maken (pestprotocol). Door deze veranderingen zichtbaar te maken, geven we aan de kinderen en aan elkaar een houding van optimisme mee. Plaatsen van vrede (salaam/shalom] zijn mogelijk.

Benodigdheden

- * werkbladen 10a, 10b en 10c
- * een groot vel papier
- * viltstift
- * voor extra verwerking: stenen, verf en krijt.
- * muziek voor de dans
- * werkbladen om mandala's te maken (hoofdstuk 4)
- * werkblad 10d

Overzicht van de werkwijze

1. Een kort gesprek naar aanleiding van werkblad 10a.
2. U leest het tiende deel van het Jozefverhaal.
Een kort gesprek over het woord 'vrede'.
3. Gesprek over verkeersborden. Invullen en inkleuren van werkblad 10b.
4. Invullen van werkblad 10c.
5. Gesprek over pesten. Opstellen van een **pestprotocol**.
6. De kinderen dansen een feestelijke dans rondom de stenen cirkel. Ze zingen het vredeslied Salaam-Shalom van werkblad 10d.

Uitwerking van de werkwijze

1. U deelt werkblad 10a uit. Hierop staan een aantal aanwijzingsborden die in het verkeer worden gebruikt met daartussen twee lege borden.

U schrijft op het bord of een flapover de woorden 'salaam' en 'shalom'. Deze woorden betekenen vrede en komen uit respectievelijk uit het Arabisch en het Hebreeuws. U vraagt de kinderen wat vrede betekent. Vrede houdt in dat mensen in vertrouwen, in openheid en met een veilig gevoel naast elkaar kunnen leven. De kinderen vullen de woorden shalom en salaam in op de lege borden van werkblad 10a.

- U leest met de kinderen het tiende deel van het Jozefverhaal. Aan het eind van het verhaal staat een voorbeeld van hoe mensen in vrede met elkaar kunnen leven. Na het verhaal vraagt u of de kinderen het woord 'vrede' in andere talen kennen. Deze woorden kunnen zijn: peace (Engels), Frieden (Duits), paz (Spaans), mir (Russisch), paix (Frans), pax (Latijn).
- U deelt aan de kinderen werkblad 10b uit en vraagt hun wat ze op dit werkblad zien staan. Antwoord: Er staan verkeersborden op, zoals gebodsborden, verbodsborden en waarschuwborden. Vraag aan de kinderen waarom er verkeersborden nodig zijn. Antwoord: Verkeersborden zijn nodig om het verkeer te regelen, waardoor iedereen evenveel rechten heeft. Er mag geen recht van de sterkste heersen. Leg aan de kinderen uit wat de borden betekenen. De kinderen kleuren de borden in en schrijven de betekenis eronder.

Bord 1 is een verbodsbord; de kinderen kunnen eronder schrijven dat er geen auto mag komen en zij kunnen de rand rood kleuren.

Bord 2 is een verbodsbord; de kinderen kunnen eronder schrijven dat er geen bromfietsen mogen komen en zij kunnen de rand rood kleuren.

Bord 3 is een gebodsbord; de kinderen kunnen eronder schrijven dat daar alleen voetgangers mogen komen en zij kunnen het bord blauw kleuren.

Bord 4 is een gebodsbord; de kinderen kunnen eronder schrijven dat daar alleen auto's mogen komen.

Bord 5 is een waarschuwbord; de kinderen kunnen eronder schrijven dat de mensen in een auto of op een brommer uit moeten kijken voor herten. Ze kleuren de rand om het bord rood.

Bord 6 is een waarschuwbord; de kinderen kunnen eronder schrijven dat de mensen in een auto, op een brommer of op een fiets moeten uitkijken voor kinderen. Ze kleuren de rand om het bord rood.

- U deelt werkblad 10c uit. Op dit werkblad staan dezelfde borden als op werkblad 10b, maar nu zonder symbolen. De kinderen kunnen in de lege borden tekens en symbolen tekenen die zij van belang vinden om een veilige en vredige plaats te creëren. De reden waarom er verkeersborden nodig zijn, is al besproken bij verwerkingsvorm 3. Bij deze verwerkingsvorm kunt u bespreken dat er ook op andere gebieden afspraken en regels nodig zijn. Bespreek eerst met de kinderen hoe de borden kunnen worden ingevuld. Hieronder staan enkele suggesties.

Bord 1 en 2: De verbodsborden. Deze borden kunnen uitdrukken dat het terrein gesloten is voor dat wat het voor anderen verziekt: pesters, baasspelers, wapens, auto's, vervuiling, enz en deze borden kunnen in de cirkelrand rood ingekleurd worden.

Bord 3 en 4: De gebodsborden. Hierin worden die dingen getekend of geschreven die bijdragen aan een goed leefklimaat: kussende mensen, bloemen, dieren, vlinders, lege stoelen, caravans (voor woonwagenbewoners), bomen, bepaalde situaties zoals stilte, rust, dansen, muziek maken. De kleuren op deze borden zijn optimistisch en vrolijk: oranje, geel, blauw, groen, paars.

Bord 5 en 6: De waarschuwborden. Daarop kunnen afbeeldingen komen van mensen, dieren of dingen die we extra aandacht moeten geven: ouderen, kinderen, slakken, eenden, kikkers, vlinders, vogels.

De kinderen kunnen deze symbolen ook tekenen op een van de mandala's van hoofdstuk 4. U kunt deze mandala's, wanneer ze klaar zijn, eventueel op de kopieermachine vergroten en ze in de school of de buurt als borden ophangen.

5. Nadat u de bovenstaande verwerking heeft behandeld, gaat u kort in op het onderwerp pesten. U laat de kinderen nogmaals associëren op het woord 'pesten' (slachtoffer, ruzie, goedmaken, ringen aan elkaar geven, nachtmerrie, enz.) en bespreek met de kinderen nog eens de regels en afspraken die in eerdere bijeenkomsten aan de orde zijn geweest. In deze laatste bijeenkomst maken de kinderen met elkaar afspraken om te zorgen dat er niet meer gepest wordt. Deze afspraken worden genoteerd in een **pestprotocol**. Dit pestprotocol wordt op een groot vel papier op een centrale en zichtbare plaats in de school opgehangen.
6. Tot slot zingen de kinderen het vredesliedje van werkblad 10d en dansen een feestelijke dans rondom de stenen cirkel, met gebruikmaking van de danskaartjes uit hoofdstuk zeven. Ieder kind krijgt nu een kaartje.

Tekst van het vredeslied

1. Elk land dat heeft een woord,
je hebt het vast wel eens gehoord,
een woord dat streelt, een woord dat heelt,
dat is het woord voor vrede.

Refrein:

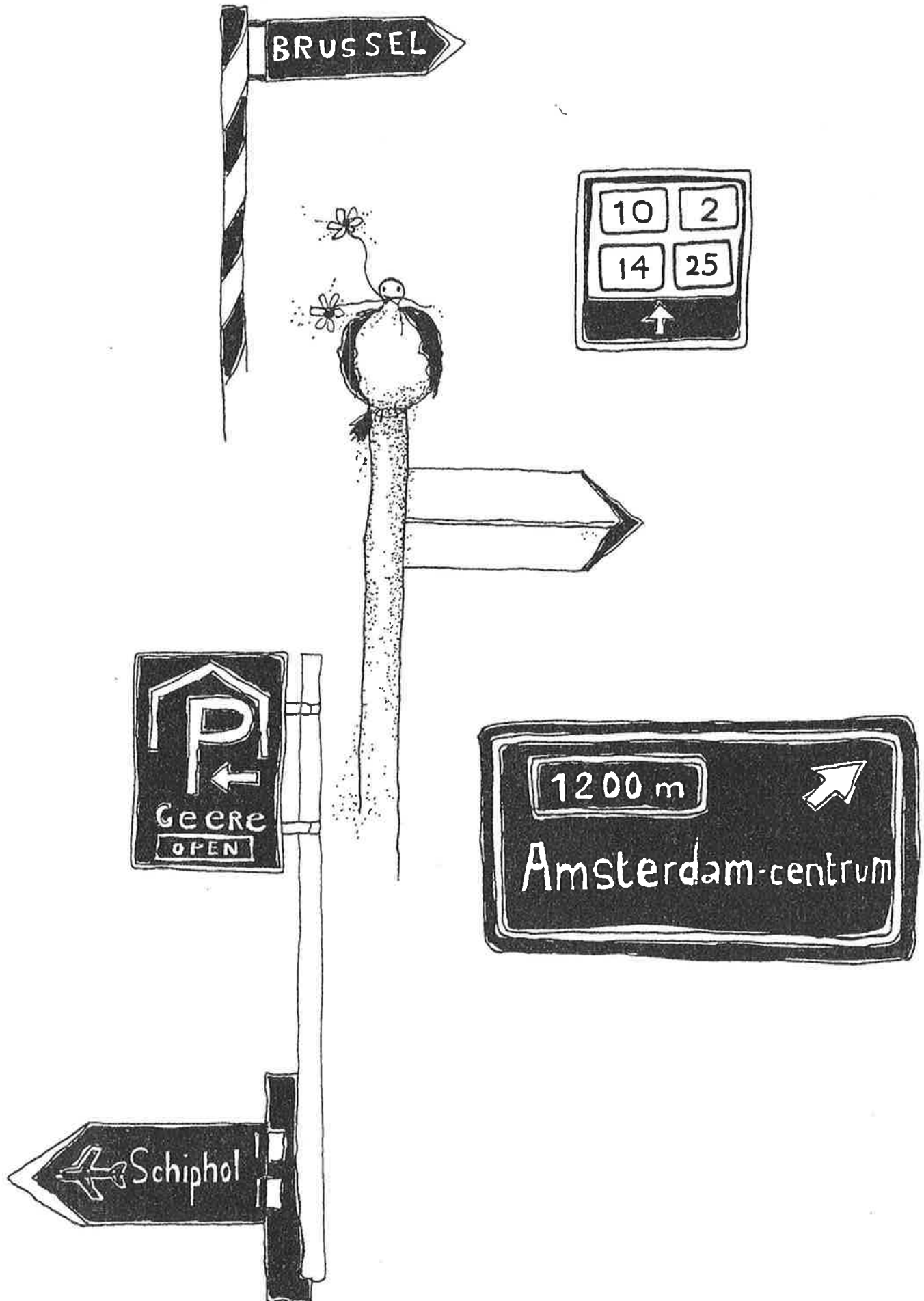
Frieden, vrede en shalom,
zing het mee, het is en droom,
zing het mee met harde stem,
zing het elke morgen.

Peace en pace en geluk,
zing het mee, het kan niet stuk.
Zing het mee zo goed je kan,
zing het elke dag.

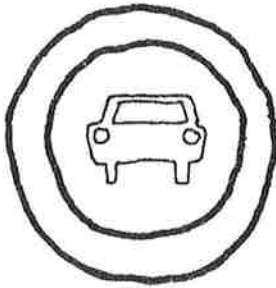
2. Pesten, poeren, pakken, plagen,
zieken, zuigen, sarren ook,
dat is een woord, een woord dat stoort,
dat is geen woord voor vrede.

Refrein.

Schrijf in de twee lege borden 't woord vrede in het Hebreeuws en het Arabisch.

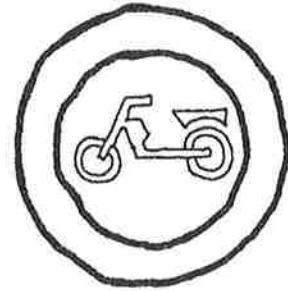

Schrijf de betekenis van de verkeersborden eronder en kleur ze.

.....

.....

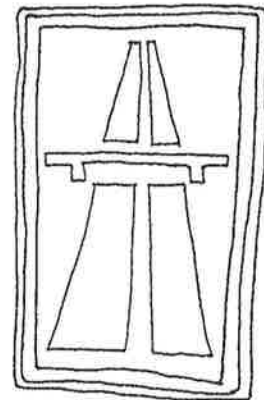
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

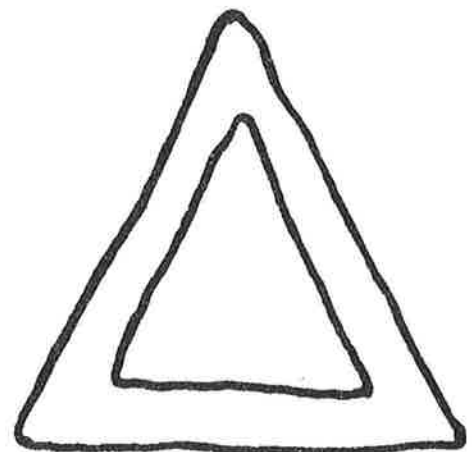
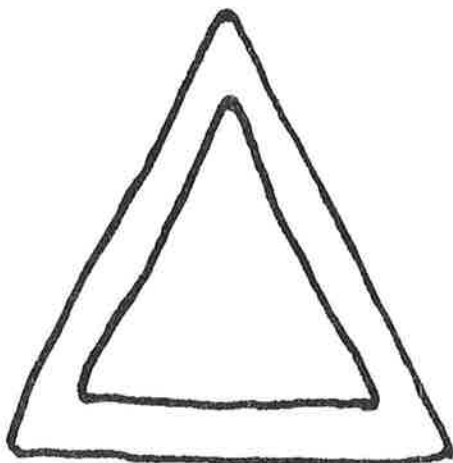
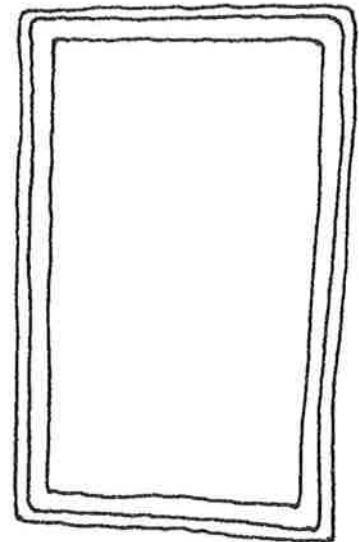
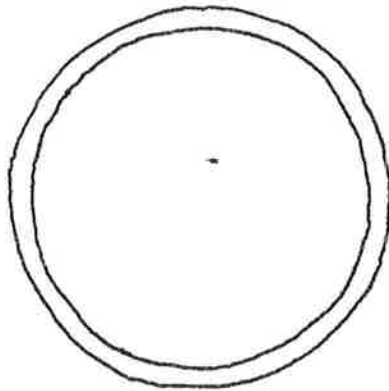
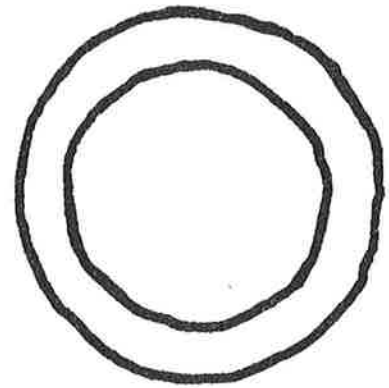
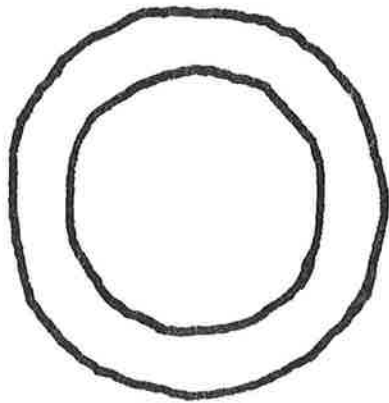
.....

.....

.....

Voor een plaats van vrede.....hoe zouden jouw borden er dan uitzien.
Wat zou je tekenen en welke kleuren zou je gebruiken?

Elk land dat heeft een woord

niet te snel!

1. El-(le)k land dat heeft een woord, je hebt het vast wel eens ge-hoord, een
 woord dat streelt, een woord dat heelt, dat is het woord voor vre-de.
 Refr.
 Frie-den, vre-de en sha-lom zing het mee, het
 is een droom zing het mee met har-de stem
 zing het el-ke mor-gen. Peace en pa-ce
 en ge-luk zing het mee, het kan niet stuk
 zing het mee zo goed je kan zing het el-ke dag.

2. Pes-ten, poe-ren, pak-ken, pla-gen, zie-ken, zui-gen, sar-renook, dat
 is een woord, een woord dat stoort, dat is geen woord voor vre-de.

Refrain herhalen! N.B. Het liedje kan ook in c kl. c
 worden gezongen (1 toon lager)

Elk land dat heeft een woord

niet te snel! (begeleiding)

First system of musical notation. Treble clef, key signature of one flat (Bb), 4/4 time signature. Chords: d, F^b, F^b. The melody consists of quarter notes and eighth notes.

Second system of musical notation. Treble clef, key signature of one flat (Bb), 4/4 time signature. Chords: C, a, d⁴, A⁷, d. The system ends with a double bar line and repeat dots. A handwritten note "Ref. 2x" is written to the right.

Third system of musical notation. Treble clef, key signature of one flat (Bb), 4/4 time signature. Chords: F, a⁴, d, F, Bes, a. The system ends with a double bar line and repeat dots.

Fourth system of musical notation. Treble clef, key signature of one flat (Bb), 4/4 time signature. Chords: d⁴, c⁷, F, a⁴, d, F. The system ends with a double bar line and repeat dots.

Fifth system of musical notation. Treble clef, key signature of one flat (Bb), 4/4 time signature. Chords: Bes, C, F. The system ends with a double bar line and repeat dots. A handwritten note "Da Capo al Fine" is written to the right.

Two empty musical staves at the bottom of the page.